

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščici, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. oglasnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije se pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20.

Poštno-hranilnični račun štev. 841-652. TELEFON 31. 11-57.

Oligarhija na Ogrskem.

Parlament v senci bajonetov. — Streli na Tiszo. Posl. Kovacs sebe težko ranil.

BUDIMPEŠTA 7. Ogrska poslanska zbornica je danes zopet zborovala v senci bajonetov. Pod varstvom policije in vojaštva je vladna večina nadaljevala tretje branje brambnih predlogov.

Trg pred parlamentom in vhod v parlament so danes na vse zgodaj zastražili močni oddelki infanterije, kavalerije, gen-darmertije in policije. Od zborničnih sej izključeni poslanci in drugi člani opozicije so se zbrali v neki bližnji kavarni, od koder so korporativno pod vodstvom poslanca Julija pl. Justha in grofa Emerika Karolyia ob četrt na 10 dopoldne odkorakali v zbornico. Zbrana množica jim je prirejela urne-besne ovacije.

Vse vhode v sejno dvorano so zastražili s policijo. Pa tudi po kuloarjih je mrgolelo številno policajev.

Takoj po 10 so zasedli vsi opozicijski poslanci, tudi oni od seje izključeni, svoje sedeže v sejni dvorani. Klopri vladne večine so bile še prazne. Opozicijonci so bili zbrani v polnem številu. Šele ob 10:45 so začeli prihajati v dvorano vladni pristasi.

Policija zopet v dvorani.

Deset minut po 10 pa je v dvorano vstopilo tudi okrog 100 stražnikov pod poveljstvom policijskega nadzornika Pavlika. Zavladala je prava pravcata tišina.

V dvorani je nastala najsikrajnejša napetost. Policija je takoj popolnoma obkrožila in blokirala klopi opozicije, ki je mirno in samozatajvalno opazovala gibanje Tiszi poslušnih organov. Poslanec Gal je pretrgal tišino in vzkliznil: „Igra za galerijo.“ Policijski nadzornik pa je po vojaško pozdravil in naznanil: „Prosim od sej izključene gospode poslance, da se iz dvorane odstranijo. Drugače rabim brahialno silo.“

Tudi od seje izključeni poslanec Julij pl. Justh mu odgovori: „Ne pripoznavam zakonitosti tega postopanja. Protestiram proti temu! Iz mesta se umaknem le surovi sili!“

Policijski nadzornik Pavlik: „Izvršim svoje povelje. Ponavljam, da sem primoran rabiti brahialno silo.“

Po treh besedah je nadzornik položil svojo roko na rame posl. Justha, ki se je takoj med burnimi eljen-klici opozicije odstranil iz dvorane. Zatem je policijski nadzornik prebral listo vseh onih od sej izključenih poslancev in jih pozval, da zapuste dvorano, kar so pozvali tudi storili. Prizor je trajal kakih 15 minut. Policija je zatem zapustila dvorano. V njej je ostalo le kakih 60 članov.

Grof Tisza prihaja.

Ob trideset na 11 je vstopil v dvorano predsednik grof Tisza. V dvorani ostala opozicija mu je pripravila pravi peklenški koncert. V dvorani je zavladal nepopisen hrup in trušč, vik in vrisk. Poslanci levice mu piskajo na različne trobente in trobentice.

Zlasti glušče piskajo poslanci Tap, Bakonyi in Mezoffy. Ostali poslanci kriče Tiszi: „Morilec! Rabelj! Uzurpator! Fej!“

Hrup je trajal več minut. Kaj je počel Tisza? Predsednik Tisza je mirno z nekakim ciničnim početjem opazoval vse to početje. Od časa do časa si je delal grof posamezne bilječke. Po končanem hrupu pa je predsednik Tisza suspendiral sejo. Tiszi udana desnica je pričela plovkati in divje klicati: „Eljen Tisza!“ — Levica pa je odgovarjala: „Sram vas bodi! Škandal! Sramota!“

Revolverski streli. Kri. Poslanec Kovacs strelja. Tiszin cinizem.

Seja je bila do 11:15 prekinjena. V trenutku, ko je Tisza ob 11:15 otvoril sejo in rekel: „Moram zopet poročati o obžalovanju vrednih dogodkov, ki so se dogodili...“, je planil skozi levo žurnalistsko ložo v dvorano od seje izključeni poslanec Kovacs in z globokim glasom zaklical: „Se je eden opozicijski poslanec!“ Po teh kratkih besedah je v najhujši naglici oddal proti predsedniku Tiszi tri revolverske strele in takoj nato dva strela proti sebi samemu v glavo.

Tiszi namenjeni streli so zgrešili cilj. Dve krogli sta se zapčili v predsednikov pult. Kovacs je takoj onesveščen padel na tla. Obe krogli sta obitčali v možganih, iz katerih je začela takoj curjati in bruhati kri. Ves prostor okrog Kovasca je bil s krvjo poskropjen. Vladne hijene, poslanci vladne delavne stranke pa so pobesneli in razkačeni planili proti Kovacsu. V svoji divjosti so ti poslanci začeli biti in tolči po nezavestnem in na tleh v krvi ležečem poslancu Kovacsu. Bečarske hijene!

Takoj po tem dogodku je prišlo do burnih in hrupnih prizorov med nekaterimi poslanci vladne stranke in med žurnalisti leve žurnalistske lože. Zlasti sta se odlikovala vladna poslanca Aleksander Nagy in Julij Pekar. Vsa pobesneta sta začela psovati žurnaliste in jih obkladati s psovki: „Vi ste njegovi malopridneži! Vi ste sokrivi! Vi ste ga noiri spustili!“

Neodvisni žurnalisti so odločno protestirali in izjavili, da je prišel poslanec Kovacs brez njih vednosti skozi ložo v dvorano. Ker je vladni poslanec Pekar tudi oklofutal parlamentarne poročevalce lista „Budapest“, Koparja, mu je ta poslal svoje zastopnike. Pekar je potem poročevalca prosil odpuščanja.

Nezavestnega in vsega krvavega so odnesli na to poslanca Kovasca iz dvorane.

V tem trenutku pa je vstal poslanec Rakovski in zaklical v dvorano.

„Kovacseve kroglice niso bile zadnje!“ Velik vtis na poslance je napravilo, ko je začel poslanec Hock v dvorani na glas moliti.

Predsednik

Tisza

pa se je dvignil raz svoje predsedniške tribune in cinično izjavil:

„Preidemo čez ta dogodek na dnevni red. To je bilo dejanje blaznega, katerega ne moremo soditi. Sam sebe je sodil!“

Opozicija pa je burno in odločno ugovarjala: „Vi ste ga umorili! Vi ste ubijalec!“

Ne zmenivši se za klice opozicije je začel Tisza nadaljevati:

„Vsi sklepi zbornice odgovarjajo popolnoma določim poslovniku, izvzemši glasovanja o brambnem zakonu. Pa tudi v tem oziru se ne more kompetentnim faktorjem ničesar očitati, ker je prišla na evidenten način volja večine na dan. Ugled ogrskega parlamentarizma bi bil le tedaj oskrunjen, če ne bi parlament imel moči, vzdržati redu in miru. Vzdrževanje redu in miru povzdiguje ugled in avtoriteto ogrskega parlamenta.“

Po 5-minutnem prekinjenju je bil brez daljše debate kazensko pravni red za vojsko sprejet.

Sprejeta je bila nadalje tudi predloga o ustanovitvi madjarskih univerz v Debreczinu in Požunu. Dalje je zbornica razpravljala tudi o reformi civilno pravnega reda.

V debato o reformi civ. pravnega reda je posegel tudi

grof Khuen Hedervary.

Grof je bil razkačen in v takem duševnem razpoloženju je naravnost, da je dal duška nad današnjimi dogodki in je kadil predsedniku: „Mi vsi poznamo značaj in patriotizem našega cenjenega predsednika. (Dolgotrajno ploskanje. „Eljen“-klici. Vladni poslanci se dvigajo raz sedežev.) Ker je bil v obrambi in službi domovine, naroda in najsvetejših svetinj ogrskega parlamenta izpostavljen nevarnosti umora, vzbujal v nas vseh ljubezen in v vseh tudi misel, da se zahvalimo „božji previdnosti“ za to, da je nam in domovini ohranila drago življenje.“ (Vladna večina divje in frenetično ploska.) Zaradi njegovega moškega, da junaškega obnašanja izražamo grofu Tiszi svoje največje občudovanje.“ (Eljen, eljen in eljen!)

Junak — Tisza.

Predsednik grof Tisza se je na to zahvalil za Khuenovo kadilo in je bahato pristavil: „Storil sem svojo dolžnost. Ponošen in srečen bom, če se mi posreči pridobiti zaupanje in hvaležnost naroda.“

Seja je bila na to zaključena ob pol 2 popoldne.

Popoldanska seja.

K popoldanski seji, ki se je pričela ob ob pol 5, je zopet došlo kakih sto opozicijskih poslancev. V znak sožalja so nekateri nosili črni flor. Bili so popolnoma mirni. Policija je zopet izgnala iz dvorane vse one, od sej izključene poslance, nakar so zapustili zbornico še ostali opozicijonci, tako da je bila vladna večina čisto sama. Zborovala je mirno v senci bajonetov in pod varstvom policije.

Vladna večina je brez pardona sprejemala predloge imunitetnega odseka. Zanimiv je naslednji predlog, ki obravnava afero posl. Becka (Justhova stranka.) Ta poslanec je obtožen, da je 21. marca 1910 vrget proti tačasnemu ministrskemu predsedniku tintnik in je tega kakor tudi poljedelskega ministra Serenyi-a ranil.

Imunitetni odsek je predlagal za poslance Becka suspenzijo imunitete. Vladna večina je sprejela ta predlog.

Seja je bila kratka in že ob 6 zaključena.

Še strogejši poslovnik v ogrskem parlamentu.

BUDIMPEŠTA 7. (Izv.) Kakor v ogrskih parlamentarnih krogih zatrjujejo, bo vladna večina pričela z reformo zborničnega poslovnika.

Grof Štefan Tisza v spremstvu detektivov.

BUDIMPEŠTA 7. (Izv.) Predsednik ogrskega parlamenta grof Štefan Tisza si sedaj ne upa brez spremstva detektivov in policijskih agentov na ulico. Njegova palača je strogo zastražena.

Nesrečni Kovacs.

Podrobnosti o njegovem atentatu.

BUDIMPEŠTA 7. Poslanec Julij Kovacs je neopažen pihel skozi levo žurnalistsko ložo v dvorano, je došel približno do tretje vrste sedežev in je oddal, vzklizajoč: „Se je tukaj eden opozicijski poslanec!“ tri strele v smeri proti predsedniku Tiszi. Velika množica poslancev vladne delovne stranke se je vrgla na poslance Kovasca in je poskusila, mu odvzeti revolver. Kovacs pa jih je potisnil nazaj in oddal dva strela proti samemu sebi, nakar se je zgrudil na tla. — Nastal je strašanski tumult.

Poslanca Kovasca so odnesli v sobo zborničnega zdravnika, kjer sta mu ta in pa prisotni policijski zdravniki nudila prvo zdravniško pomoč. Potem so posl. Kovasca odpeljali v sanatorij Herczi.

Kovacsevo zdravstveno stanje.

BUDIMPEŠTA 7. (Izv.) Takoj, ko so prepeljali nesrečnega Kovasca v Herczlov sanatorij, je profesor Herczi preiskal rano in izdal naslednji buletin: „9 milimetrska svinčena krogla je razbila desno polovico čelne kosti. Profesor Herczi je takoj odstranil kroglo. Rana je najbrže smrtno nevarna.“

Divjanje vladnih bečarov.

BUDIMPEŠTA 7. (Izv.) Očividec, ki je danes bil priča krutim, tragičnim dogodkom v ogrski zbornici, pripoveduje sledeče:

Prizori, ki so se odigrali po atentatu nesrečnega poslance Kovasca na predsednika, dokazujejo, kakšni divjaki in brezsrčni azijati se nahajajo med ogrskimi oligarhi. Ko je bil poslanec Kovacs oddal dva strela proti sebi, so prihrumeli vladni poslanci kakor tolpa gladnih psov nad njega, ga podrli na tla ter besneči in rjoveči tepali z nogami, kakor da bi ga hoteli raztrgati. Morali so posredovati žurnalisti, ki so se vrgli med vladne poslance in se jim je slednjč posrečilo, da so ga nezavestnega iztrgali besni vladni tolpi.

Število strelav.

BUDIMPEŠTA 7. (Izv.) Policijska preiskava je dognala, da je padlo več strelav, kakor jih je bil oddal posl. Kovacs. Te strele so oddali vladni poslanci, ki so že nekaj dni vedno hodili v zbornico z napetimi revolverji.

Državno pravdnišvo dviga proti Kovacsu obtožbo.

BUDIMPEŠTA 7. (Izv.) Državno pravdnišvo je že s smrtjo se borečega poslance Kovasca obtožilo zaradi poskušene umora. — Kovacsevo zdravstveno stanje je jako opasno in je težko pričakovati, da okreva.

Nesramni obrekovalci.

BUDIMPEŠTA 7. (Izv.) Ogrski korespondenčni urad razpošilja v svet naslednje

obrekovanje: O poslancu Kovacsu je znano, da se je na poti proti zbornici izrazil, da ne pride iz zbornice živ, če se mu posreči notri priti. Kovacs je živel v slabih premoženjskih razmerah. — Pravijo, da bo baže vložen predlog na otvoritev konkurznega postopanja.

BUDIMPEŠTA 7. (Izv.) Nesramno obrekovalje so si izmislili še tekom popoldneva vladni poslanci o nesrečnem Kovacsu. Trdijo namreč, da je Kovacs stal tik pred konkurzom in da je bil današnji atentat le teatralčno uprizorjeni samomor. To obrekovalje je po mestu napravilo razburljiv vtis.

Skupni finančni minister vitez Bilinski v Bosni.

SARAJEVO 7. (Izv.) Današnji sprejem skupnega finančnega ministra je bil popolnoma oficijelen. Nobena stranka se ga ni udeležila. Velikanski vtis pa napravila dejstvo, da se nadškof dr. Stadler demonstrativno ni odzval sprejemu.

Afera o verskem zakladu.

OLMUC 7. (Izv.) Tukajšnji katoliški list „Pozor“ razkriva v daljšem članku o verskem zakladu zgodovino, ki sega tudi v Ljubljano. Olomuški nadškofje, ki so znani po svojih bogatih in obilnih letnih dohodkih, so dolgo časa pičevali v verski zaklad letnih 167.000 K. Leta 1908 pa so pogruztali, da zahteva verski zaklad od njih letne prispevke brez vsake pravne podlage. Tedanji nadškof dr. Kohn, ki se je, mimogrede omenjeno, enkrat zelo čudil, zakaj delavec z dnuino 2 K ne nosi ničesar v hranilnico, zahteval povračilo iz verskega zaklada za 10 let nazaj pri čemž znesek kron 1.670.000, v kar je tudi vlada privolila. Ta pa ni nakazala olomuškemu nadškofu tega denarja, ampak ga je izročila klerikalni „Zaružni zvezi“ v Ljubljani, ki je takrat bila v velikih denarnih stiskah.

Od tistega časa naprej olomuški nadškofje ne plačujejo nikakih prispevkov v verski zaklad. Sedaj pa že vpokojeni nadškof dr. Kohn, ki je židovskega pokolenja, zahteva od sedanjega nadškofa dr. Bauera gorenjo lepo svoto nazaj, češ, da je njegova last. Dr. Bauer se temu upira. Pride gotovo do pravde.

Odmevi o Sičinskem.

LVOV 7. (Izv.) Malorusko glasilo „Dilo“ je danes dobilo brzojavko iz Chikaga, v kateri naznanja pobegli paznik Filipčuk, da je edini on pomagal dljaku Sičinskemu, morilcu galškega namestnika grofa Potockega, ubegniti in da so vsi drugi pazniki nedolžni.

Predsednik graške poštne direkcije v pokoj.

GRADEC 7. (Izv.) Predsednik poštne in brzojavne direkcije za Štajersko in Kranjsko, Pokorny je prosil za vpokojenje.

Kulturna vzajemnost med Srbijo in Bolgarijo.

BELGRAD 7. (Izv.) Med belgrajsko in sofijsko univerzo je sedaj prišlo do sporazuma v tem smislu, da bode v bodoče obe univerzi vsako leto izmenjavali profesorje. Bolgarski naučni minister Bobčev, ki se je mudil o priliki otvoritve jugoslovanske umetniške razstave v Belgradu, je ta sporazum že perfekcioniral.

Italijanski kralj in kraljica v Napolju.

NAPOLJ 7. (Ag. Stef.) Kralj in kraljica sta dospela sem, kjer ju je ljudstvo povsod živahno in burno pozdravljalo. Obiskala sta med drugim tudi ranjence iz Tripolitanije, ki se nahajajo v bolnišnici v Coseriu in v vojaški bolnišnici Trinita, ter iz Turčije izgnane italijanske podanike, ki se nahajajo v izseljeniškem hospicu.

Bogat berač.

MARIBOR 7. (Izv.) V Pinkafeldu je umrl berač Nariaca. V njegovi zapuščini so našli 150.000 K gotovine.

Mati dvajsetih otrok.

KUFSTEIN (na Tirolskem) 7. (Izv.) Kmetica Kastnerjeva, 40 let stara, je porodila svojega 20. otroka. Vseh 20 otrok živi in so vsi popolnoma zdravi. Najstarejši sin ima 23 let.

Mlad in nasilen morilec.

CELJE 7. (Izv.) Iz Zapršičev pri Zagrebu javljajo: 9letni deček Parkov se je sprl s svojo 7letno sestrico, pograbil je nož ter jo umoril. Nato je ves besen skočil še na 5letno sestrico ter jo težko ranil. Postal je ves besen in blazen ter krvičeljen. Komaj so ga ukrotili.

Jutri velika narodna slavnost razvitja zastave šentjakobske „Čitalnice“.

Proslava desetletnice slov. akad. društva „Ilirije“ v Pragi.

Praga, dne 1. junija.

Prvi dan dne 31. maja.

Kako velike simpatije uživajo slovenski akademiki med češkim občinstvom v Pragi, je pokazal jasno slavnostni občni zbor akad. društva „Ilirije“, ki se je vršil v proslavo društvene desetletnice dne 31. maja v „Reprezentančnem domu“ praškem. Zbrali so se v velikem številu: češko dijaštvo, zastopniki čeških kulturnih in političnih institucij, zastopniki kraljevega glavnega mesta Praga itd. Da je bilo jugoslovansko dijaštvo zbrano v polnem številu, je umevno samo ob sebi. Občni zbor je bil odprt s petjem naše narodne himne „Naprej“, ki je bila sprejeta z bučnim aplavzom. Nato je govoril predsednik „Ilirije“ iur. Vane Radej. Pozdravil je prisotne reprezentante češkega naroda, ki je bil in je na kulturnem in gospodarskem polju vzor ne samo narodu slovenskemu, temveč vsem Slovanom. Resnica je in ostane, da je slovenski narod mnogo napredoval od onega časa sem, ko so pred desetimi leti prišli v Prago prvi slovenski akademiki.

Nad 150 absolviranih akademikov je poslalo naše društvo tekom desetih let v domovino in vsi ti naši ljudje delujejo doma po vzoru češkega naroda. Za to smo in ostanemo Čehom večno hvaležni. Cilj nas vseh je, da razširjamo ideale češkega naroda ne le med našo inteligenco, ampak tudi v najširše plasti našega ljudstva.

Nato je pozdravil med burnim ploskom prisotnih oba rektorja čeških visokih šol praških, dra. Čelavského in dra. Štoklaso, zastopnika mesta Prage dra. Vrat. Černega, zastopnika Zveze slovanskega Sokolstva dra. Ant. Novotnega, zastopnika Zveze češkega dijaštva iur. Ježeka, magistratnega svetnika dra. Stelika, dra. Šebasto in prisotne brate Hrvate, Srbe, Bolgare in Slovence. V predsedništvu so bili nato izvoljeni: Vane Radej, iur. Ježek za češko dijaštvo, med. Ostojčič za Srbe in inž. Milhofer za Hrvate.

Slavnostni govor je imel tov. pharm. Fedor Gradišnik, ki je v kratkih potezih podal zgodovino in delovanje našega društva. Slavnostno je naše razpoloženje ta trenutek, prsa se nam širi vesolja, radosti in ponosa. Mi ljubimo „Ilirijo“, kakor ljubimo svojo mater; zato smo dolžni, slaviti jo in govoriti jasno in odkrito o priliki njene jubileja. Z ustanovitvijo „Ilirije“ je bila izdana na slov. dijaštvo parola: *proč od Gradca in Dunaja, slovenski akademiki v češko, slovansko Prago!* Že to je velika zasluga „Ilirije“. V dobi svojega desetletnega delovanja pa je društvo storilo še mnogo drugega, baš tako važnega. Izobrazba članov na kulturnem, gospodarskem in političnem polju, československo zблиžanje, slovensko Sokolstvo, ustanovitev prvega narodno-obrambenega kolka etc.: vse to je delo „Ilirije“. Tudi notranji spori in ločitev narodnih radikalcev leta 1904. nas niso oškodovali: jasna je naša pot, čist je naš cilj, zato je bodočnost naša! (Ploskanje.)

Nato se je oglašil k besedi rektor češke univerze dvorni svetnik dr. Jaromir Čelakovský. Srčno je čestital „Iliriji“ k njenemu jubileju in obljubljal, da bo češka univerza vedno podpirala kulturne zahteve Slovencev.

Slovenska univerza bo izvojevana v Pragi in če bo češko vseučilišče mati slovenskega, bo to za njo velika čast in veselje. Zeli Slovence mnogo uspeha na njih kulturnem in narodnem delovanju, zlasti slovenski akademiki mladini. (Burno ploskanje.)

Rektor češke tehnike, dvorni svetnik dr. Stoklasa se je spominjal v vznešenih besedah na ljubljanskem pokopališču pokopanega velikega češkega tehnika Josipa Resslera, ki naj bo malemu slovenskemu narodu vzor živavosti in dela. Vspodbujal je slovensko dijaštvo k energičnemu boju za uresničenje slovenske tehnične visoke šole, ki bo v veliko korist ne samo Slovincem, ampak vsem Slovanom! (Ploskanje.)

V imenu Vseslovenske Sokolske Zveze je pozdravil „Ilirijo“ dr. A. Novotný. Baš Sokolstvo je najpripravnejše za češko-slovensko zблиžanje; zato naj se slovenski akademiki tudi nadalje s takim navdušenjem zavzemajo za razširjenje sokolske ideje v domovini. (Ploskanje.)

Dr. Vrat. Černý je prinašal „Iliriji“ pozdrave in zahvalo kraljevega glavnega mesta Prage za ljubezen, ki jo je gojilo slovensko dijaštvo v teku desetih let napram češki metropoli in je prosil, da ohrani to ljubezen v isti meri še v bodoče. (Ploskanje.)

V imenu Hrvatov je nazdravil „Ilirijo“ inž. Milhofer, v imenu Srbov pa med. Ostojčič in iur. Andrič, ki se zahvaljujejo za pravo bratsko ljubezen, ki jo je „Ilirija“ vedno gojila napram ostalim jugoslovanom.

Koncem občnega zbora je bil soglasno sprejet predlog, da se izvolijo častni člani „Ilirije“: prof. dr. T. G. Masaryk za velike zasluge, ki si jih je pridobil za jugo-

slovane, posl. dr. Karol Kramář kakor prvobornik za vseslovensko idejo, dr. Ivan Tavčar, ki je prvi zanesel svobodni selno gibanje v domovino, dr. O. Rybář, za velike zasluge za Trst in ustanovnik „Ilirije“ dr. Egon Starč.

Nato se je predsednik še enkrat zahvalil vsem navzočim za njihovo prisotnost, posebno še češkim žurnalistom, ki so vseh deset let s toliko ljubeznijo podpirali naša stremjenja ter je zaključil slavnostni občni zbor. Z glasnimi „Živjo!“ in „Nazdar!“ klici so se glasovalci razločili.

(Zvršetak pride.)

Domače vesti.

Promocija. Odvetniški kandidat L. a v o Mastnak je bil včeraj na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja prava. Cestitamo.

Popravljamo. V včerajšnje poročilo o razpravi, ki se je vršila v mestnem občinskem odboru o predlogu dr. Mracha v zadevi slovenskih porotnih razprav pri tržaškem deželnem sodišču, se nam je v izveček iz dr. Puecherjevega govora vrnila vsled napačnega čitanja dvoumnega italijanskega originalnega poročila napaka, ki jo lojalno popravljamo.

Mestni občinski odbornik dr. Puecher namreč ni govoril o tem, da so pridržani tržaškemu deželnemu sodišču nekateri zagriženi Slovani, ki bi jih bilo treba odstraniti, temveč da so področju tržaškega deželnega sodišča pridržani nekateri slovanski okraj, sodni okraj namreč, katere bi bilo treba izločiti.

Naj bi bilo torej tako, kakor je mislil Puecher, naj bi se izločili iz področja tržaškega deželnega sodišča slovanski sodni okraj komenski, sezanski podgrajski in vološčanski, ostanejo potem še vedno tržaški, koprski in piranski okraj, torej trije jezikovno mešani okraj, v katerih tvore Slovinci še prav znatno manjšino, ki ima prav take jezikovne pravice pred sodiščem, kakor pa italijanska večina. Kaj torej potem? Ali imajo potem Italijani pravico opati to znatno slovensko manjšino vseh njenih jezikovnih pravic? Menda bo uvidel tudi dr. Puecher, da bi se z uresničenjem njegove misli, uveljavila zopet le krivica in nič drugega kakor krivica, ki bi morala biti še tem hujša, vsaj v očeh socialnih demokratov, ker bi bil tu tlačen slabši, tisti, za katerega se baje vedno potegujejo socialni demokrati v svoji mednarodni pravičnosti.

Morda bi nam hotel g. dr. Puecher tudi pojasniti, kam potem z onimi širimi popolnoma slovanskimi okraji. Novo okrožno sodišče! Kje? Pa menda vendar ne v Pliškoviči?

Če se je hotel urezati g. dr. Puecher, naj bi se bil skušal vendar nekoliko pametneje!

Črnogorski kralj na potu na Dunaj. — Včeraj ob 6. je prispel na vojni ladiji „Gea“ v Trst črnogorski kralj Nikola ter je odpotoval ob 8 s posebnim vlakom dalje proti Dunaju. Na južnem kolodvoru in tudi na nekaterih drugih javnih poslopih so poleg državnih zastav vihrale tudi črnogorske trobojnice. Odkar se je knez Nikola proglasil za kralja Črnogore, je to prvokrat, da gre na Dunaj, kjer ga naš vladar sprejme kot kralja. Kri ni voda in zato je vsekako simptomatično, da so tržaški Slovinci ostali tako hladni napram prihodu slovanskega vladarja v Trst. — Mislimo samo, kako bi bila pred leti srca tržaških Slovencev vrska nasproti črnogorskemu knezu, ki bi bil šel v obiske k njihovem vladarju. Za črnogorskega kralja, pa se ni takorekoč nihče zmenil. Bilo je na ulicah pač na tisoče radovednežev — Slovencev in Italijanov — a bili so to pač le radovedneži, ki so hoteli videti parado, a tudi pri tem niso prišli na svoj način. O simpatijah pač ni bilo nikjer ne duha ne sluha. Casi se pač spreminjajo...

Nova slovenska tovarna sodovice in pokalic je dovršena in je že začela poslovati. Nova tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in vsi pripravni, potrebno za tako podjetje. Bila je res trnjeva pot in osnovelem tega novega narodnega podjetja gre vsa čast, da se niso ustrašili ne truda ne žrtve, ter so vstrajno nadaljevali pot, dokler niso dosegli postavljenega si cilja. Prve pokalice iz nove tovarne pridejo na trg prihodnji ponedeljek, dne 10. t. m. in mi se nadejamo, da dobi podjetje pri naših gostilničarjih temveč podpore, ker nudi mnogo večjih ugodnosti, nego stare tovarne in tudi ni kartelirana.

Slavnost razvrtja zastave šentjakobške Čitalnice se vrši jutri z istim sporedom, kakor je bil določen za minolo nedeljo. — Zbirališče br. društev je ob 2. popoldne na vrtu „Kons. društva“ pri Sv. Jakobu, kjer bo svirala godba NDO na čast gostom. Ob 3. se razvrsti sprevid na veselilni prostor.

Slovani! Udeležite se vsi te lepe narodne manifestacije.

Shod slovenskih zidarjev. — Včeraj zvečer je bil impozanten javen shod krajne skupine zidarjev NDO v veliki društveni

dvorani v ul. Sv. Frančiška št. 2. Udeležba je bila ogromna. Dvorana nabito polna. Shodu je predsedoval predsednik skupine zidarjev NDO tov. Pregarc. Poročali so pa tovariši: dr. Kisovec, dr. Mandić in tajnik Brandner. Vsi govorniki so govorili ognjevit. Obsojali so boj delavca proti delavcu. — Njihovi govori so bili spremljani z vihranim odobravanjem. Ta shod je pokazal, da naša stvar napreduje, da je začela zmagovati pravica nad krivico in hinavščino.

Delavnico Sv. Marka je obiskal včeraj zapovednik mornaričnega vojnega okrožja in stajski poveljni kontradmiral Kohen, ter si je ogledal vojne ladje, ki se tam grade.

Izlet na Volnik. Tržaška podružnica SPD priredi jutri v nedeljo popoldanski izlet na Volnik. Vspored: Sestanek na Opčinah v vasi pri glavni postaji električnega tramvaja. Točno ob 1:30 odhod proti Velikemu Repnu ter po zaznamovani poti trž. podružnice SPD na Volnik (2 uri). Z Volnika sestop v Repnič (3 četrt ure) in od tam povrat poljuben preko Bričkov in Opčin ali Proseka v Trst.

Volnik, ki je del takozvanega Žekanca, se odlikuje ne le po obsežnem razgledu na lične Kraške vasice, razne gorske skupine itd., temveč tudi po raznovrstni flori, ki obdaja ta vrh. Izlet se vrši le pri ugodnem vremenu.

Tržaška mala kronika.

Iz Trsta v Gradež plavati je hotel 35-letni uradnik pri c. kr. namestništvu Hinko Basel iz Gradeža. Na parniku, ki je odhajal v četrtek jutro iz Gradeža, se je nahajal tudi Basel, ki se je, ko je parnik bil na visokem morju, naenkrat sskel, ter skočil v morje, rekoč, da mora plavati iz Gradeža v Trst. Kapitan je dal takoj ustaviti parnik, ter je spustil v morje čoln, v katerega so rešili Basela. Izkazalo se je, da se je možu zmežalo. Ko je parnik dospel v Trst, so telefonirali po Trevesa, ki je nesrečnega odvel v opazovalnico.

Koledar in vreme. — Danes: Megl., škof. — Jutri: Primož in Felicijan.

Temperatura včeraj ob 12. opoldne + 21,7 C°. — Vreme včeraj: Deloma deževno in lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Nestanovitno. Dež. Hladno. Lokalni vetrdvi.

Porotno sodišče.

Enakopravnost slovenščine pred tržaško poroto.

Včeraj dopoldne bi se bila morala vršiti pred tržaškim porotnim sodiščem razprava v tiskovni pravdi učiteljice Marije Muscovičeve proti odgovornemu uredniku „Edinosti“, Štefanu Godini. Razprava ni napredovala niti do zaprisege porotnikov, a vendar je vsa stvar trajala skoraj polni dve uri, ker je šlo zopet za vprašanje: *ali naj se vrši razprava proti slovenskemu obtožencu v slovenskem ali italijanskem jeziku?* In če bi se vršila v italijanskem jeziku, ali s pomočjo tolmača ali brez njega?

Da uporabimo ta izraz, imeli smo pred seboj razpravo proti „Jugoslovanskemu Železničarju“, kakor se je vršila prošli tork, toda v nekoliko izpremenjeni ter pomnoženi in zboljšani izdaji.

Pri „Jugoslovanskem Železničarju“ je bila namreč stvar taka, da je tožilec zastopnik razumel slovenščino, dočim je pa zastopnik včerajšnje tožiteljice ni razumel. Pri oni razpravi je bilo na porotni klopi 6 porotnikov, ki niso umeli slovenskega jezika, včeraj pa samo pet. Predsednik je v tork dočel za razpravo italijanski jezik in pritegnil tolmača za prevajanje slovenščine, ne da bi bil o tem sklepal sodni dvor, dočim pa je včerajšnji predsednik odredil sicer isto, toda na podlagi tožadnega sklepa sodnega dvora, pri čemer pa je zavrnil zahtevo, da se mora prevajati slovenščina dobesedno v italijanščino, kakor tudi to, da bi se tolmačile tudi one slovenske izjave, ki so namenjene edino le predsedništvu, oziroma sodnemu dvoru, ki je razumel slovenščino.

Nekatere druge razlike poudarimo v poročilu samem.

Razprava je bila končno prekinjena in odgodena na nedoločen čas, da se branilec predlog na delegacijo drugega sodišča predloži najvišjemu sodišču, pokazala pa je, da ima enakopravnost slovenščine pred tržaško poroto tako energičnih braniteljev, da je pač zastoj ves krič in vik tržaškega posilitalijanstva, da bi jo še kdaj kdo izrinil iz porotne dvorane.

Konstatirati je treba končno, da so izvestni slovenofobi tudi pri tej razpravi poslali v boj proti slovenščini italijanske porotnike, da pa se je takoj prvi poskus vmešavanja porotnikov v zadevo, ki pripadajo rednim sodnikom, temeljito ponesrečil ob odločni zavrnitvi s strani predsednika v meje pravic, ki gredo porotnikom.

Razprava.

Predseduje predsednik dež. sod. viš. sod. svet. Milo v čič, prisodnika drž. sod. svetnik Pachor in sodnik dr. Lučič, zapis-

nikar pravni praktikant dr. Irgolič; tožiteljica Marija Muscovičeva, zastopana po dr. Rossiju; branitelj dr. Gustav Gregorin. Obtoženec: Štefan Godina, izdajatelj in odgovorni urednik „Edinosti“, ki je obtožen

razžaljenja časti potom tiska.

povzročene s tem, da je priobčil v „Edinosti“ z dne 14. avgusta 1910 dopis iz Kanfana, v katerem da so bile očitanje tožiteljki Mariji Muscovičev, ki je bila učiteljica v Kanfanaru, sedaj pa v Marčani pri Vodnjanu, zaničljive lastnosti in misli, zlasti pa s sledečimi odstavki: „Ona, ki je sama še neveden in pouka potreben otrok, naj uči naše otroke! ... Kdor je imel priliko spoznati omenjeno učiteljico, se je gotovo prepričal, s kako lahkoto se ustavlja, da klepetu z vsakomur (Tako pravi italijanska obtožnica, dočim pa je v „Edinosti“ v resnici bilo rečeno: „Kjerkolj vidi človek ono učiteljico, sliši, kako samo laško klepeta.“) V šoli dela, kar hoče. Nima stalnega učnega reda. Prihajajo jo iskat v šolo med učnimi urami najljubše prijateljice in najljubši prijatelji (vsi Italijani) in ona odhaja z njimi. — Učenci se zgledujejo na njenem ponašanju v šoli, pod šolo in v hodniku.“ In ko je pripovedoval dalje o neki italijanski veselici v Kanfanaru in pri kateri je bila navzoča tožiteljica, da nadaljuje članek: „Na tej veselici se je zgodilo marsikaj pikantnega, o čemer ne moremo pisati.“

Porotniki.

Izžrebani so bili sledeči porotniki: Hilbrand Emilio, Bozzini Enrico, Zgur Leopold, Kocijančič Josip, Ivancich Giovanni, Schöfmann Rodolfo, Brainovich Ermanno, Popatnik Fran, Hmelak Fran, Bole Ivan Marija, Nemeč Fran, Cambon Ugo.

Poskus poravnave.

Predno se je začelo razpravljati — porotniki še niso bili zapriseženi — je predsednik opozoril stranki na morebitno poravnavo.

Branitelj dr. Gregorin je izjavil na to, da sicer nima naloga, da bi se poravnal, vendar pa da nima nič proti temu, da bi se našel kak način, da bi se stvar uredila. Izjavil pa je obenem, da hoče nastopiti dokazresnice, če bi se stvar ne uredila drugače.

Predsednik je nato prekinil razpravo za deset minut, da stranki stopite v dotik za morebitno poravnavo. Po več nego desetminutnem premoru — predsednik je tudi sam nekaj časa bil navzoč pri pogajanjih — ste stranki izjavili, da se niste mogli sporazumeti in razprava se je nadaljevala.

Italijanska razprava. Tolmač.

Predsednik je nato, govoreč italijanski, pred vsemi vprašal porotnike, koliko jih ne razume slovenskega jezika. Vstalo je pet porotnikov, kar se je konstatiralo tudi v zapisniku. Nadalje je izjavil predsednik, da se bo razprava vršila v italijanskem jeziku, ker ne razumejo vsi porotniki slovenščine in da bo slovenske izjave prevajal v italijanščino tolmač.

V dvorano je prišel nato sodni avskultant Marković, ki naj bi opravljal posel tolmača.

Braniteljev protest.

Branitelj dr. Gregorin je izjavil nato, govoreč vedno slovenski, da smatra, ako je prav razumel predsednika, pritegnitev tolmača k razpravi proti slovenskemu obtožencu za nepravilnost in protizakonitost. Procesualni red ne pozna tolmača za sodne jezike in slovenščina je sodni jezik pri vseh tržaških sodiščih: pri okrajnem kazenskem in civilnem, pri deželnem, pri višjem deželnem, trgovskem in pomorskem ter obrtnem sodišču, in uporabljati tolmača pri razpravi proti slovenskemu obtožencu za slovenščino, bi se potem takem pač reklo „nositi sove v Atene“, ko vendar ni nikakega dvoma, da je tudi državno sodišče samo priznalo v Trstu slovenščino kot v deželi navadni jezik.

Po tej konstataciji je umljivo samo po sebi, da mora odpasti tolmač za slovenščino.

Branitelj se je nadalje skliceval na § 100 k. p. r., ki pravi, da naj se pisma, ki so pisana v jeziku pri sodišču nena- vaden ter so važna za preiskavo, prevedejo po zapriseženem tolmaču; dalje na § 163. k. p. r., ki določa pritegnitev tolmača za prevod izpovedeb prič, ki ne znajo sodnega jezika, toda tolmač sme biti obenem zapisnikar; in končno na § 198. k. p. r. zadnji odstavek, ki določa, da se je ravnati po predpisih § 163., ako obtoženec ne zna sodnega jezika.

Tu je začel protestirati neki porotnik, češ, da ne razume, kar govori branitelj, a predsednik ga je zavrnil, da je to, kar govori branitelj, namenjeno sodnemu dvoru, ki razume branitelja. Stvar torej ne briga nič porotnikov, ki naj ne bodo nepotrežljivi.

Branitelj se je nato nadalje skliceval na § 18. izvršilnega predpisa, ki določa isto, kakor kazenskopravni red, ter poudarjal, da se sme tolmač pritegniti za nesodne jezike, dočim pa je pritegnitev tolmača za sodne jezike nedopustna, torej v Trstu nedopustna i za slovenščino i italijanščino! Sodniki morajo po-

Svoje zdravje

ohranite. Vaša slabost in bolečine izginejo. Vaše oči, živci, mišice in žile postanejo krepke, Vaše spanje zdravo, zopet se počutite dobro, ako r. bite pravi Fellerjev fluid z znamko Elsafluid. Poskusni tucat 5 K franko. Izdelovalec samo lekarnar E. V. Feller, Stnbiica, Elsatrg št. 264 (Hrvatsko).



znati oba jezika, onemogočil pa je to nasprotniški zastopnik, ki je izključil najposobnejše sodnike-porotnike, tiste namreč, ki znajo oba jezika.

Ce bi se torej vršila razprava v italijanskem jeziku in bi se za slovenščino pritegnil tolmač, bi trpelo zlasti glavno načelo sodnega postopka — neposrednost, a prav tako bi bilo to nepravilno, ko je vendar obtoženec Slovenec in zna tudi večina porotnikov slovenski. Branitelj je torej odločno protestiral proti italijanskemu razpravnemu jeziku in pritegnitvi tolmača in poudarjal, da vložil, ako se to sklene, ničnostno pritožbo, kar naj se že sedaj zabeleži v zapisniku. Zahteval je, da se razprava vrši v slovenskem jeziku, ne pa v italijanskem s tolmačem, pač pa naj se v nasprotnem slučaju pritegne tolmača tudi za italijansko.

Tožiteljčin zastopnik je zahteval nato, naj prevede tolmač od besede do besede, kar je govoril branitelj, češ, ker niti on, niti več porotnikov ni razumelo braniteljevih izjav.

Predsednik je kratko odgovoril, da je bilo to, kar je govoril branitelj, namenjeno sodnemu dvoru, ne pa strankam in porotnikom, sodni dvor pa da razume slovenščino, vsled česar ni treba prevajanja.

Sodni dvor se je umaknil v posvetovalnico, nakar je potem predsednik proglasil, govoreč najprej italijanski, potem pa slovenski,

sklep,

da je sodni dvor zavrnil zahtevo, da bi se prevajale slovenske izjave dobesedno, in da se bodo prevajale le glavne stvari, ki so potrebne, da jih razume tožiteljčin zastopnik in porotniki.

Tožiteljčin zastopnik je zahteval nato, naj predsednik vpraša porotnike, ali razumejo vsi italijanski.

Predsednik ga je zavrnil, da je to nepotrebno, ker so v porotniško listo sprejeti itak le taki možje, ki razumejo italijanski. Ali znajo vsi slovenski, je bilo treba vprašati, ker je obtoženec zastopnik izjavil, da bo razpravljal v slovenskem jeziku.

Branitelj dr. Gregorin: Po vsem tem mi še ni jasno, ali bo moja izjava prevajal tolmač ali gospod predsednik!

Predsednik: Tolmač!

Dr. Gregorin: Prijavljam pritožbo ničnosti!

Predsednik: Ne, o tolmaču sodni dvor še ni sklepal! — Nato je predsednik dal nalog tolmaču, da prevede glavne točke braniteljeve izjave.

Tožiteljčin zastopnik je nato poudarjal, da porotniki, ki ne razumejo jezika, ne morejo vestno in natančno vršiti svoje naloge. Predlog, naj se vrši razprava slovenski, je torej nezakonit. Naj se torej vrši razprava italijanski in prevajajo le slovenske izjave v italijansko.

Dr. Gregorin je poudarjal nato, da ni on dal konstatirati, koliko porotnikov ne razume slovenski, temveč da je to konstatiral predsednik sam, in da branitelj ni kriv, da je prišlo do teh incidentov, temveč tožiteljčin zastopnik, ki je s kriterijem narodnosti izključil porotnike, ki razumejo oba jezika. Njegova krivda je, da je porotna klop sestavljena tako, da 5 porotnikov ne razume slovenski; zato mora tožiteljica nositi posledice. Ker nihče nima pravice storiti, kar je proti zakonu, je torej nepravilno, da bi se uporabljali tolmači za sodne jezike. Čemu se pa ne izbirajo za porotnike le možje, ki poznajo deželne jezike! Če bi bilo to, potem bi bila lahko mogoča taka porotna klop, kakršno zahteva današnji slučaj. Končno je izjavil, da noče delati nikakih retenzij in da ne zahteva tolmača za prevajanje italijanščine v slovenščino, odločno pa je zopet protestiral proti pritegnitvi tolmača za slovenska izjavljaja.

Predsednik (slovensko): Prosim bolj kratko, sicer izgubimo s formalnostmi cel dan!

Dr. Gregorin: Jaz jih nisem provociral!

Drugi sklep.

Slovenščina sodni jezik v Trstu.

Sodni dvor se je šel nato posvetovati o pritegnitvi tolmača in je nato predsednik v italijanskem in slovenskem jeziku proglasil sklep: „Sodni dvor izrecno priznava, da se pri tržaških sodiščih razpravljajo tudi v slovenskem jeziku in priznava, da se po kazensko-pravnem redu sme pritegniti k razpravi tolmač samo tedaj, če obtoženci in priče ne poznajo jezika, ki je navaden pri sodišču. Nadalje pa določa ministrska naredba št. 865 z dne 15. marca 1862. l., naj se pri tržaških sodiščih po mogočnosti uporabljajo pri razpravah sodniki, ki poznajo slovenski jezik; ker pa pozna le sedem porotnikov-sodnikov slovenski jezik, pet jih ga pa ne pozna, je sodni dvor sklenil, da se k razpravi

pritegne tolmač za slovenščino.

Dr. Gregorin: Prijavljam pritožbo ničnosti! Z ozirom nato pa, da se bo vodila razprava v italijanskem jeziku, se bo vodil zapisnik tudi v italijanskem jeziku. Protestiram tudi proti temu!

Predsednik: O tem se bo sklepalo pozneje!

Dr. Gregorin je predlagal z ozirom na to, da je izključen glavni princip kazenskega postopanja, neposrednost, da naj se razprava odgodi in

delegira drugo sodišče,

kjer bo mogoča razprava v obtoženčevem jeziku in neposredno postopanje. Obtoženec je Slovenec, je urednik slovenskega lista in mora kot tak varovati načela, ki jih zastopa list, ter se mora kot tak braniti edino le v slovenskem jeziku. Namerava pa tudi nastopiti dokaz resnice ter predlagati okrog 30 prič, ki so tudi vse slovenske narodnosti. Predlaga torej, naj se določi za razpravo ljubljansko ali novomeško porotno sodišče.

Tak predlog je bil sicer že stavljen enkrat in najvišje sodišče ga je kratko odklonilo, to pa zato, ker ni bilo dokaza, ki ga je podal sedanji konkretni slučaj, da namreč res ni mogoča razprava v obtoženčevem jeziku, da res ni mogoče neposredno postopanje, ako se ne zedinita obtoženčev in tožiteljčin zastopnik pri sestavi porotne klopi. Zastopnik tožiteljice je odklanjal porotnike, ki razumejo oba jezika in stem onemogočil neposrednost sodnega postopka. Razprava naj se torej prekine in preloži, da more o predlogu sklepati najvišje sodišče.

Ko je povedal tolmač glavne točke braniteljevih izjav, je zastopnik tožiteljice nato poudarjal, da bi pač moral znati urednik tržaškega lista italijanski, da gotovo zna in da bi se potemtakem lahko vršila razprava v italijanskem jeziku. Če bi obtoženec ne bil iz Trsta, potem bi se ne protivil tožiteljčin zastopnik slovenski razpravi. Ugovarjal je nato delegaciji drugega sodišča.

Dr. Gregorin je kratko repliciral, da ima obtoženec, če tudi zna italijanski in če je tudi v Trstu, pravico, da se brani v svojem materinem jeziku.

Predsednik, ko je zahteval dr. Rossi prevod dr. Gregorinove izjave: Gospoda zastopnika menda mislite, da sta se prišla semkaj zabavati!

Sodni dvor se je šel nato posvetovati o braniteljevem predlogu, nakar je proglasil predsednik sklep, da se razprava prekine in prenese na nedoločen čas, da more najvišje sodišče sklepati o braniteljevem predlogu na delegacijo drugega sodišča. V zakonu ni določeno, kolikokrat se more predlagati delegacija drugega sodišča, zato je bilo treba zasnuti ugovor tožiteljčinega zastopnika proti prekinjenju in preložitvi razprave, češ da je najvišje sodišče že enkrat odklonilo predlog na delegacijo.

Stem je bila torej stvar končana, ne da bi bilo prišlo do zaprisege porotnikov in takorekoč do prave razprave, kajti tudi obtoženec še ni bil zaslišan niti se ni prečitala obtožnica.

Tožiteljica je bila navzoča pri razpravi, toda le nekaj časa in to med poslušanjem, večinoma pa je stala zunaj v predsobi. Kakor je bilo videti, jo je ponovna odgoditev razprave precej razburila.

Galerija je bila posečena srednje dobro, v dvorani pa je bilo opaziti veliko število odvetnikov in juristov. Ostali so v dvorani tudi skoraj vsi odklonjeni porotniki.

Danes je razprava proti socialnodemokratskemu listu „Lavoratoru“.

Društvene vesti.

Tržaška sokolska župa. Z ozirom na včerajšnje objavo glede odhoda na zlet v Gorico, naznanjamo izpremembo, da se odpelje odposlanstvo T. S. Ž. z državno železnico ob 12:48 opoldne. — Zbirališče državnih kolodvor. Okoliška društva vstopijo na svojih postajah.

Trž. koles. društvo Balkan priredi v nedeljo 9. junija ob 3 uri pop. dirko za društveno prvenstvo, km 44, maksimalen čas 1 uro 40 minut. Zbirališče ob 2. uri v gostilni Kalin, Opčine.

Danes zvečer ob 8 sestanek vseh kolesarjev in dirkačev v kavarni Minerva Acquedotto.

ČEVLJI s pristnimi petami iz



Izboren plen!

Zaloga moke iz prvih mlinov.

JOSIP VATOVEC - Trst

ul. Sette Fontane 834 (vokal Donadoni)

priporoča cenj. občinstvu svojo

pekarno in sladličarno

v kateri prodaja ves dan sveže kruh in sladčice

vse izdelano z zdravstvenim elektr. strojem.

Vsakovrstni prepečenec, biscolini

TASSAMETRI AUTOMOBILI TRIESTINI

družba z o. z.

— Trst — ulica Tiziano Vecellio šte. 3. — Telefon šte. 250. —

Izleti na vse kraje

in varne. — Cene zmerne po dogovoru.

z avtomobilskimi žardinijerami z 12 prostori, avtomobilske kočije odprte in zaprte, elegantne, solidne

Dr. Pečnik

Trst, via S. Caterina šte. 1

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8—9 & 2—3 in specializist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11 1/2 — 1.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák V. Tuschert

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Prodaja govejega mesa iz Srbije

V TRSTU. — Centrala v ulici Giosue Carducci št. 3 (občinski paviljon).

TELEFON št. 2567.

Podružnica pri Sv. Jakobu, ul. Pozzo 20.

Prodaja se meso po sledečih cenah:

Sprednji deli s prilogo od K 148—164

Zadnji „brez“ kosti K 180—204

Zadnji „brez“ kosti K 252

Vedno na razpolago sveža teletina, jagnjetina in kuretnina I. vrste.

August Höltl

vla Station 35.

Velik izbor Placque-verific garantiranih in privesk. Napravni in zapestnice. Zlate, srebrne, nikelnate in jeklene ure. Regulatorji iz prvih tvornic „Zenit“ in „Omega“. Poprava z garancijo enega leta. Gramofoni in plošče vseh vrst.



JOSIP BABIČ - Trst

via San Marco št. 12.

Priporoča svojo na novo prevzeto in urejeno

GOSTILNO

Toči se vipavsko belo vino, istrsko črno, opol dalmatinski, vermut, marsala. Kuhinja domača vedno na razpolago — z gorkimi in mrzlimi jedili. —

Pozor! Priporočam slavn. občinstvu mojo bogato zalogo šivalnih strojev

s svetovno znano znamko original Pfaff, Gritzner in Singer. Dalje za čevljarje orig. Dürkopp, jamčim od 5—10 let.

Dvokolesa z znamko Joh. Puch, Premier, Regent in Humber, opremljeni z žičnimi črevi (Stahdrath-Pneumatik) ali z navadnim črevom. — Stiskalnice in mlino za grozdje in slamozeznice.

Popravljajo se zgoraj navedeni predmeti najceneje, tudi pisalni stroji in gramofoni. — Moje stara posetje ne pozna konkurence. — Udani SVOJI K SVOJIM!

Jos. Dekleva Gorica, ulica Municipio št. 1.



V dobroznani zalogi izgotovljenih oblek

ulica Arcata št. 1, nasproti gostilne „All'Antico ussaro“.

Počeni od ponedeljka se bo prodajalo vse blago, obstoječe iz moških in deških oblek, zimskih sukenj, ulsterjev, debelih jopičev, volnenih in bombažnatih hlač za delavce, modre in rumene barve, spodnjih hlač, spodnjih in nav. srajc itd. itd. po izredno nizkih cenah, tako da se ni bati poštene konkurence.

Radi tega vabi podpisani lastnik slavno občinstvo, da si prej ogleda njegovo skladišče, predno nakupuje gorijomenjene predmete.

Udani VITTORIO PISCUR.

POZOR VSI!

Pevcem pevskega društva „Trst“. Jutri v nedeljo točno ob 2.30 popoldne (v vsakem vremenu) zbirališče v „Konsumnem društvu“ pri Sv. Jakobu (pri cerkvi). Z oziranjem na to da društvo nastopi na slavnosti St. Jakobške Citalnice se prosi polnoštevilne udeležbe.

Ciril - Metodova podružnica v Lonjerju je svojo, za 9. t. m. napovedano vrtno veselico odložila zaradi slavnosti razviti zastave šentjakobške Citalnice. Vrtina veselica v Lonjerju se bo torej vršila dne 23. t. m. in ne 9. t. m., kakor je že bilo parkrat objavljeno.

Gozdna veselica v Rodiku se bo vršila dne 23. junija. Kakor je razvidno iz vspehoda, bo ta veselica, združena tudi z javno tombolo „Rodiške mlekarne“, nudila mnoga izredna vžitka za vse udeležence. Kdor si želi svežega gorskega zraka, naj nikar ne zamudi lepe prilike! Za Tržačane so gozdne veselice v največje razvedrilo, saj nimamo družega nego tu in tam kak koncert v zadnjih dvoranah, ali ograjenih vrtovih. V prostranem gozdu pa je zabava nepresiljena. — Torej 23. junija v Rodik!

Nar. del. organizacija.

Krajna skupina škedenjskih plavžev NDO sklicuje za danes ob 7. zvečer javen shod v prostorih „Gosp. društva“ v Škedenju.

Dnevni red: 1.) Položaj delavstva v plavžih. 2.) Organizacija. 3.) Slučajnosti.

Trpin v plavžih! Ta shod je namenjen vašim koristim. Udeležite se ga vsi, ki trpite v plavžih pri 12urjem delavnem času in pri majhnih plačah. Pokažite z obilno udeležbo, da stremite po odpravi krivice, izkoriščanja in suženstva. Noben delavec iz plavžev naj jutri ne manjka na shodu! Pride naj vsak, kajti le, če nastopimo vsi delavci skupno, zmagamo! Odbor.

— Pripravljali odbor čistilnice petroleja NDO v Škedenju sklicuje za danes ob 7. zvečer občni zbor v prostorih „Gosp. društva“ v Škedenju.

— Krajni skupini tehničnega zavoda „Sv. Andrej“ in „Sv. Marko“ „N. D. O.“ sklicujeta za nedeljo 9. t. m. ob 9. dopoldne sestanek v prostorih gostilne Kosič pri Sv. Jakobu. Tovariši! Udeležite se vsi do zadnjega tega sestanka!

Vesti iz Goriške.

d. „Primorski list“ in ... duševna hrana. Neki dosedaj še neznan ženin je napisal v navedenem listu feljton, čegar naslov „Judovski program“ že vije. Ta pisatelj - bedak zatrjuje čitateljem: „Ne Nemci in Lahi, oni niso naši sovražniki, ampak nemški, laški in slovenski liberalci, socialni demokratje in nacionalci (!), ki so v službi Judov. Ali ni v „Slovenskem Narodu“ duh judovske „Neue Freie Presse“, ne dišita „Soča“ in „Edinost“ po judovskem „Piccolo“? Vidi se na prvi hip, da ta človek ni nikoli gledal, ampak le — vohal. Mi bi dostavili: Ali ne diši ta feljtonist po slabem zvršetku v ljudski šoli?

Iz Ajdovščine. Ker so sedaj lepi dnevi, hodim vsako jutro na sprehod, da se navžijem svežega zraka. Ob teh prilikah opazujem tukajšnje trgovine že ob 5. uri zjutraj odprte. Temu prezgodnjemu odpiranju je vzrok konkurenčni boj med tukajšnjimi trgovci. Vsak se boji, da bi mu drugi odvel odjemalce. Posebno se boji nekdo. Ime zamočim za danes. Toda pri tem moramo misliti tudi na uslužbenca v teh trgovinah, ki morajo tako zgodaj vstajati in ostajati ves dan v tistih zaduhlih prostorih. Ali da bi vsaj zvečer poprej zapirali! Potem morajo uslužbenec opravljati še notranja dela, tako, da jih celo 10 ura še zalotuje na delu. To bi bil delavni čas 17 ur! Jaz vidim, da ne bi bilo nič hudega, če bi se tukajšnji gospodje trgovci sporazumeli med seboj, da bi na pr. odpirali ob 7. uri zjutraj, zapirali pa ob 7. zvečer. To bi bilo dovolj prilike za vsakogar, da si nakupi potrebno. Vnanje ljudstvo pa itak ne prihaja pred 7. zjutraj, odhaja pa že pred 7. zvečer. Na-dejam se, da bodo gg. trgovci uvaževali ta glas: v interesu ubogih uslužbencev in ne na svojo škodo. Hubelj.

Nemci na delu. V Gorici obstoji nemško društvo z imenom „Deutscher Schul-Erhaltungs-Verein in Görz“. Že ime društva nam razkriva, kakov mu namen in kakovi so mu cilji. Z vso odkritostjo pa nam govori okrožnica, ki jo društvo razpošilja ravno kar. Ustanovljanje in vzdrževanje nemških šol v Gorici. Iz one okrožnice doznavamo tudi, kako intenzivno in izdatno je nemško „kulturno“ delo v slovensko-italijanski Gorici. Okrožnica naglašja, da med glavnimi skrbmi društva je, da hodijo otroci v poslopja, ki odgovarjajo vsem zahtevam moderne higijene. Zato so te stavbe zahtevale trošek 250.000 K, kar pomenja veliko breme za društvo. Mej faktorji, ki omogočajo društvu zmagovati to breme, je seveda tudi vzajemna zavarovalnica „Concordia“ v Libercu na Češkem, ki je dala društvu posojilo pod zelo ugodnimi pogoji in ki je tudi obljubila redno letno podporo. Zato pa tudi vodstvo gori imenovanega društva — in to ravno je namen okrožnice — toplo priporoča rečeno zavarovalnico.

Nu, to bi bilo vse prav. Oni zavod lahko razpelaga se svojim denarjem, kakor

hoče. Tudi hvaležnost goriškega nemškega šolskega društva je umljiva. Naša dolžnost pa je, da opozarjamo slovensko na to intenzivno delo Nemcev na polju šolstva. To moramo tem bolj, ker vsebuje okrožnica tudi ono veliko in drzno laž, ker prikriva resnico, ki pomenja veliko narodno nevarnost za Slovence. Poleg resnice, da je temu društvu naloga, da vzdržuje, jači in utrja nemštvo v Gorici — torej v mestu, do katerega nimajo Nemci nikake pravice —, laže okrožnica, da so nemške šolske stavbe namenjene za nemške soplemenjake in nemške otroke.

To ravno je tista laž, ki vsebuje za nas narodno nevarnost. Nemška šolska družba lovi marveč slovenske otroke. Tu ni možno nič tajiti in potalevati, ker govori dovolj glasno dejstvo, da so okrožnico razposlali slovenskim železničarjem. Čemu? Mari v to, da ne bodo pošiljali svojih otrok v nemško raznarodovalnico?! O ne: nemštvo v Gorici se hoče jačiti, utrjati in množiti se slovensko krvjo, otročiče iz naročij slovenskih mater grabijo, da polnijo svoje nemške šole! Če je že takov lov na človeške duše sam na sebi nemoralen do skrajnosti, pa je naravnost barbarsko, ako se hoče položaj odvisnosti slovenskega delavca, ki si mora krvavo služiti grenak kruh, izkoriščati v to, da se ga sili v izdajstvo na lastnem narodu! Ni torej dovolj, da mora slov. delavec težko delati za mizerno plačo, ob kateri ne more ne umreti, ne človeka dostojno živeti — ne: k svojim telesnim močem, ki jih konsumira in daje za službo, naj polaga na žrtvenik nemškega moloha še svojo slovensko dušo!

Protiv temu rokoledstvu raznih Wieserjev treba zastaviti vse združene slovenske sile.

Iz zgoniške županije. Pri nas imamo v kratkem času že v drugič občinskega upravitelja. O vzrokih nočem danes govoriti! Saj so na dani. V kratkem bomo imeli torej zopet občinske volitve. Marsikdo si bo mislil: vrag že vzemi enkrat vse te volitve! Sedaj za državni, sedaj za deželni zbor, sedaj za občino in zopet za občino! In ker so ljudje že sili teh večnih bojev, se je začela po vsej občini širiti misel, da bi enkrat volili brez strankarskega boja, brez razlike političnega mišljenja in brez ozira na domače razmere in razmerice, ki jih je — žal — več, nego preveč. Ali jih je tudi takih, ki v svojem strastnem hlepenju po županskem stolcu rovarijo po vsej županiji, da bi si nabrali pristašev. Tako se duhovi zopet razvneljejo, pripravila se bo, ki utegne zvršiti s tem, da pojde še kdo — za mrežo. Mi pa svetujemo vsem onim, ki imajo masla na glavi, naj ne hodijo na solnce. — Za danes toliko. V kratkem zopet kaj.

DAROV.

— Darovi za srečkanje na Ciril - Metodovi veselici dne 5. maja:

Nabiralna pola g. ce Olge Vouk:	
Cibic F.	1'—
Bonač F.	2'—
Samec I.	1'—
Štubelj A.	1'—
Fonda	1'—
Sedevečič Lud.	1'—
Pošega Jaka	1'—
Cirfelj pl.	1'—
Bartelj	2'—
Svegelj	1'—
N. N.	2'—
N. N.	1'—
N. N.	—30
N. N.	—40
N. N.	—30
Gos. Rauter	1'—
Olga dve vazi.	

Soba meblavana se odda Ulica Caserma št. 4, III. nadstr. desno. 1226

Išče se voznika za tovarno sodovke izven mesta, vstop takoj. Naslov na inseratni oddelk Edinosti. 1227

Ženska, ki bi pomagala pri domačih delih proti hrani, postelji in eventualni plači, se išče. — Pendice Škorklja 331. mezzanin na levi. 1228

Stenograf (debat), poznan strokovnjak, slovensko - nemško - italijanski, želi premeniti mesto. Nastop takoj. Ponudbe pod „Stenograf“ upravi Edinosti.

Meščanska hišica z lepim razgledom, obdelanim vrtom v okrožju Škorklja Rojan se proda takoj. Obrniti se na naslov: Stehr, via Geppa 18. 1203

Josip Gregorič, ulica dell'Olmo 3., v Trstu priporoča slavnu občinstvu tu in na deželi svojo dobroznano trgovino jastvin in zaloga vsakovrstnega olja; po naročilu se pošilja tudi na dom; hvaležni pozdrav. 1160

FRANMALIS
Krojač
Izdeluje obleke iz angleškega blaga po dunaškem modnem kroju od 40 K dalje.
(Konec ul. Belvedere).
TRST, ul. Tor. S. Piero 4.

Narodno podjetje!

::: Primorska tovarna :::

SODOVICE in POKALIC

d. dr. „ADRIJA“ z o p.

Sv. Ivan - Vrdela - TRST - Sv. Ivan - Vrdela

Ima izdelke najprve vrste v tej stroki.

:: Dne 10. t. m. začne poslovanje. ::

Uradnika

ozitoma inteligentnega vajenca

išče

pisarna odvetnika

dr. F. Černe-ta in dr. J. Mandiča

v Trstu, Via della Zonta 9. Plača po dogovoru.

Antonio Spanghero

dekorativni slikar

Naslednik tvrdke DOMENICO DELISE.

DELAVNICA:

Trst, via Madonna št. 7.

VELIKA ZALOGA. - Papir za

tapeciranje najboljših tovarn.

Prevzame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIALITETA:

imitacija lesa in marmorja, izložne table.

GOSTILNA N. D. O.

v Trstu, ulica Carradori št. 18

ki jo sedaj vodi g. HINKO KOSIČ, se dobi vedno sveže pivo, prve vrste vino - teran, gorka in mrzla jedila ob vsakem času.

Na razpolago več sob za prenočišče po nizkih cenah. — Priporoča se za obilen obisk.

Martin Dovgan

Trst, ulica Giulia 86.

Priporoča cenj. občinstvu svojo na novo prevzeto in že 50 let obstoječo trgovino jestvin in kolo-nijalnega blaga.

Razpošilja po pošti dnevno pakete do pet kg naprej. — Blago vedno sveže in I. vrste. CENE ZMERNE.

V Tržiču (Monfalcone)

odda se hôteł

v lepi legi sredi mesta, z gotovim dobrim letnim pridelkom, s 18 opremljenimi sobami, konjskim hlevom, s senčnatim dvoriščem v najem, ali toliko od litra, ali pa se proda pod ugodnimi pogoji.

Pojasnita daje lastnik Ivan Peric v Tržiču Via Trieste št. 117.

KRASEN DAR

Vam pošljemo po pošti brezplačno in poštne prosto, ako nam dokažete v svrhu razpošiljanja našega cenika 100 naslovov (samo z dežele brez glavnih mest)

privatnih in državnih uradnikov, višje duhovščine, boljše stoječih privatnih uradnikov, tovarnarjev in tovarniških uradnikov, trgovcev, ekonomov, ekonomskih uradnikov, obrtnikov itd. stanujočih v Vašem bivališču in bližnji okolici, čisto jasno napisanih na polji papirja.

Podjetje s patentovanimi novostmi: L. Weiss, Dunaj, II. Hofenedergasse 1

Velikanska zaloga pobištva in tapecarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. Kolosalni izbor.

ZDRAVNIK

Dr. D. KARAMAN

specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)

v Trstu, Corso št. 12. - Telefon 177/IV.

Ordinuje do 30. septembra

v kopališču in zdravilišču Sestjan

vsak dan od 11. do 12. ure.

Dobro jutro! Kam pa kam?

„Grem kupit par čevljev.“ — „Ako hočete biti dobro postreženi, Vam svetujem, da greste v ulico Riborgo št. 31

(Al buon Operaio“)

tam dobite vsakovrstno obuvstvo od najfinije do najnavadnejše vrste po nizki ceni.“ SVOJI K SVOJIM! — Priporoča se lastnik

M. IVANČIČ.

Salumeria - Buffet

Trst, via Carlo Ghega št. 8.

Vsakovrstno prekajeno meso, kuhano in surovo. Izvrsno vino, črno in belo.

Prvovrstno pivo.

Priporoča se za obilen obisk

JAKOB VOLPIN.



Gualtiero Cozzio

Passeo San Giovanni 2 in Torrente 15 (nasproti Chiozzi) Trst

PRVA brusarska

:: DELAVNICA ::

na električni motor.

Bogat izbor škarij

brivnih britve,

nožev itd. itd. itd.

Brušenje vsakovrstnih rezil in strojev

za striženje las.

Za birmo!

Najlepše in najcenejše darilo za birmo dobite edino v prodajalni manufakturnega boga

Amelia Martinico

Trst, Nova ulica (via Nuova) 41.

Bogat izbor

izgotovljenih oblek za ženske in punčke,

ženske vestalije, bluze in izbrano perilo.

Vsprejema se naročila po meri. Zmerne cene.